

Länsstyrelsen
Kronoberg

Miens öring

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av Miens öring som är daterat den 30 oktober 2024.

Avsändare är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Mien | Tingsryds kommun | HARO 85

*Bild: Drevån mynnar i Mien och kan erbjuda bra lek- och uppväxtplatser för öring.
Foto: Einar Johansson*

Projektområde

Sjön Mien ligger i Mieåns avrinningsområde och är en klar och näringsfattig sjö med en yta på 2000 hektar och ett maxdjup på runt 40 meter. Mien är belägen i södra delen av Kronobergs län i ett område som domineras av skogs- och myrmark med inslag av odlad mark. Sjöns avrinningsområde är litet i förhållande till sjöns storlek

och sjöns omsättningstid är lång. Den djupa och klara sjön har goda förutsättningar för att utgöra en god biotop för storvuxen sjölevande öring (*Salmo trutta*), något som är ovanligt i Kronobergs län. Öringar med en storlek på upp till 7 kilo har rapporterats i sjön, men vandringshinder, torka och förstörda biotoper påverkar öringens lek- och uppväxtmöjligheter i området.

Bastaremålabäcken, Drevån och Lunkbäcken mynnar alla i Mien och har utgjort lek- och uppväxtområden för Miens öring. De senaste årens frekventa torka har påverkat vattendragen negativt och de har vid flera tidpunkter torkat ut och slagit ut det bestånd av öring som en gång funnits i vattendragen. Även Mieån som ligger nedströms Mien har mest sannolikt utgjort ett lekområde innan kraftverket i Gäddeviksås nära Miens utlopp byggdes. Öringen som finns i Mien är genetiskt unik, och visar ingen inblandning av den omfattade utsättningen av Helige å-öring som har skett i området. Släktskap finns dock med öringen i Mieån, vilket tyder på ett historiskt genetiskt utbyte.

Orsak till åtgärder

Vattendragen som mynnar i Mien har biotopvårdats vid flera tillfällen. Under mitten av 1990-talet utfördes biotopförbättringar i Lunkbäcken och Bastaremålabäcken och regleringen av Lunksjön ändrades för att få ett jämnare flöde under sommaren. Mellan 2008–2014 har fria vandringsvägar skapats förbi två hinder i Lunkbäcken och ytterligare biotopvård utfördes i Lunkbäcken och i Drevån. Men dessa åtgärder har inte lett till något bestående positivt resultat.

Bäckarna som mynnar i Mien har drabbats hårt av torka under de senaste åren och har vid tillfällena helt torkat ut under 6 somrar de senaste 11 åren. Detta har lett till att varken fisk eller bottenfauna har överlevt och elfisken i området har visat på alarmerande svaga resultat av öring. I Lunkbäcken har öringstätheterna minskat kraftigt och har inte noterats vid elfiske efter den första torkan 2013. Regleringen från Lunksjön är i dagsläget helt passiv vilket ytterligare bidrar till torkans effekter. Drevån biotopvårdades 2008 och fram till torkan 2013 såg man positiva effekter utav denna åtgärd, men också här hade torkan 2013 stora negativa konsekvenser och öringen har inte återetablerat området sedan dess. Bastaremålabäcken bedöms vara det viktigaste lek- och uppväxtområdet för öring och har uppvisat högst täthet av öring genom åren. Men sedan 2013 har öring bara påträffats ett fåtal gånger och visar en stark negativ trend. Tillgången på lekplatser i vattendragen som mynnar i Mien är

också en begränsande faktor för öringen och det finns i dagsläget ett stort behov av att inventera och återställa lekplatser i samtliga berörda vattendrag.

Gäddeviksås kraftverk vid Miens utlopp utgör ett definitivt vandringshinder för öring och vandringshindret är under prövning. I Mieån nedströms kraftverket finns också ett litet och känsligt bestånd av den starkt hotade arten flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*). Flodpärlmusslan hade gynnats positivt av ökad täthet av öring vilket är musslans värdfisk under en parasiterande del av dess livscykel. Musslan hade även gynnats positivt av den ökade möjligheten till distribution under denna fas vilket fria vandringsvägar hade inneburit. Öringen i området i och runt Mien och Mieån hade gynnats av ett utbyte av individer vilket hade lett till en högre genetisk diversitet. Öringen i området har i nuläget en hög inavelsgrad vilket kan bidra ytterligare till öringens nedgång.

Vad vi vill förbättra

Vi vill stärka det unika öringsbestånd som finns i Mien och genom biotopvård och andra åtgärder inte bara stötta öringen utan också bidra till en högre ekologisk status i hela området. Åtgärderna skulle bidra positivt till ökad biologisk mångfald och att miljö kvalitetsmålen: "Levande sjöar och vattendrag" samt "Ett rikt växt och djurliv" kan uppnås.

Planerade åtgärder och aktiviteter

I huvudsak planeras:

- Biotopkartering i Miens tillflöden.
- Inventera och återställa/skapa lekbäddar.
- Tillsyn av vattenuttag.
- Restaurering i Miens tillflöden.
- Justering av Lunksjöns utlopp för att motverka sommartorka i Lunkbäcken.
- Odling och utsättning av yngel från den påverkade öringsstammen.
- Tillämpning av fisketillsyn och implementering av fiskeregler för att motverka riktat fiske på öring i Mien.
- Utredda utdikade våtmarkers betydelse för vattentillgången i Miens tillflöden.
- Återställning av våtmarker i närområdet.

- Förankring av åtgärdsförslag hos berörda markägare och intressenter.
- Söka de tillstånd som behövs.

Planeras uppföljning

Uppföljande elfiske på de restaurerade sträckor samt att de årliga elfiskena på de fasta lokalerna fortsätter. Eventuellt kan biotopkartering komma i fråga som uppföljning, men det beror på omfattning på restaureringen och vilka sträckor som restaureras.

I samverkan med

Projektet genomförs i samverkan med Miens Fvof, Mieåns vattenråd och berörda markägare.

Länkar

<https://www.havochvatten.se/data-kartor-och-rapporter/rapporter-och-andra-publikationer/publikationer/2020-05-29-atgardsprogram-for-flodparlammussla.html>

<https://sverigesmiljomal.se/miljomalen/>

<https://www.lansstyrelsen.se/kronoberg/miljo-och-vatten/atgarder-och-verksamheter-i-vatten/restaurering-av-sjoar-och-vattendrag.html>

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post kronoberg@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 Växjö, eller ring vår växel 010-223 70 00.

Vår webbadress är <https://www.lansstyrelsen.se/kronoberg.html>.